

Календарно- тематичне планування
«Історія: Україна і світ»
8 клас, 87 годин
2024 / 2025 навчальний рік

№ уроку	Дата проведення	Тема уроку	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності
Розділ 1. Вступ. Криза європейського Середньовіччя.				
1		Вступ. Велика криза XIV-XV ст.		Базові знання: ■ хронологічні межі Нового часу та раннього Нового часу; ■ хронологічні межі та передумови виникнення козацтва. • наслідки падіння Константинополя і утворення імперії османів; • місце Османської імперії серед європейських держав; • хронологічні межі початку залежності українських земель від османів. • причини та передумови Великих географічних відкриттів і Конкісти; • дата першої подорожі Христофора Колумба; • напрямки подорожей Христофора Колумба, Васко да Гами, Фернана Магеллана.
2		Початок модернізації суспільства.		
3		Загострення конфліктів. «Європа насильства».		
4		Фронтир і фронтирні спільноти. Козацтво.		

5		Зміни у світогляді і побуті.		Розуміння: ☒ причини і наслідки релігійної та соціально-економічної кризи XIV–XV століть; ☒ ранній Новий час в Україні як Козацька доба; ☒ поняття «козацтво», «Жакерія», «Велика схизма». • зв'язок між завойовницькою політикою турків-османів та появою могутньої Османської імперії; • особливості культурних та політичних протиріч між християнськими та мусульманськими державами; • особливості відносин між турками та їхніми васалами (Кримське ханство); • Великі географічні відкриття як просторове розширення впливу європейської цивілізації на світ; • вплив Великих географічних відкриттів на світобачення, господарське та суспільне життя населення Європи та Нового світу; • поняття «конкіста», «колоніальна імперія», «зустріч цивілізацій» Уміння: ☒ порівняти основні здобутки населення України Княжої доби та середньовічної Західної Європи; ☒ зіставити характерні ознаки, Ранньомодерної доби в Україні та Європі.
6		Зародження держав нового типу. «Абсолютизм».		
7		Візантія в оточенні ворогів.		
8		Османська імперія та наслідки османських завоювань. Османи і Україна.		
9		Великі географічні відкриття та початок колонізації Америки.		
10		Наслідки та впливи ВГВ. ВГВ та Україна		
11		Практична робота		

12		Узагальнення з розділу 1. Тематичний контроль		• показати на карті терени Османської імперії, території залежних від турків-османів держав і народів; • охарактеризувати внутрішню і зовнішню політику турків- османів; • визначити причини розповсюдження влади турків-османів на українські землі. • розташувати в хронологічній послідовності відомості про розширення впливу європейської цивілізації на світ, визначити причинно-наслідкові зв'язки між ними. Ставлення: ☒ усвідомити необхідність та невідворотність змін у процесі розвитку суспільства, підстави суспільної модернізації усвідомлювати світоглядне значення Великих географічних відкриттів; • усвідомлювати причини і характер «зіткнення цивілізацій» доби раннього Модерного часу.

Розділ 2. Держави раннього Нового часу.				
13		Абсолютна монархія в Іспанії.	Спілкування державною мовою	Базові знання: • політика кардинала Карла V, Рішельє, Людовіка XIV, Фрідріха I. • процес утворення Англійської та Іспанської світових колоніальних імперій; • територіальні межі Іспанської та Англійської світових колоніальних імперій. • територіальні межі володіння Габсбургів у Європі; • територіальні межі володіння османів;
14		Становлення абсолютизму у Франції.	Компетентності в галузі природничих наук	
15		Особливості англійського абсолютизму.	Інформаційно-комунікативна	
16		Іспанська та англійська колоніальні імперії. Колоніалізм.	Культурна	

17		Континентальні імперії раннього Нового часу. Імперія османів та імперія Габсбургів. половині XI ст.»	компетентність	• реформи і війни Карла V • стани суспільства Речі Посполитої; • причини та наслідки укладання Люблінської унії; • територіальні межі Речі Посполитої. Розуміння: • поняття «абсолютизм», «абсолютна монархія», «меркан ти лізм»; • передумови й наслідки утвердження абсолютизму в європейських державах. • поняття «колоніальна політика», «протекціонізм»; • період XVI–XVIII ст. як епоха воєн за переділ Європи і світу; • особливості колоніальної політики Англії та Іспанії. • особливості політики Священної Римської та Османської континентальних імперій; • поняття «континентальна імперія» • поняття «аристократична держава», «шляхетська республіка», «Сейм», «автономія», «унія»; • роль дворянської аристократії та магнатів в управлінні Річчю Посполитою;
18		Самодержавна монархія. Московське царство.		
19		Становлення Російської імперії.		
20		Річ Посполита – аристократична держава.		
21		Українські землі у Речі Посполитій.		
22		Військові спільноти та лицарські держави. Пруссія.		
23		Кримське ханство.		
24		Військо Запорозьке – колиска майбутньої української державності.		
25		Практична робота		
26		Узагальнення за розділом 2. Тематичний контроль		

				• причини та прояви піднесення Речі Посполитої в XVI першій половині XVII століття; • причини економічного занепаду та затяжної політичної кризи в Речі Посполитій; • особливості становища українських земель у складі Речі Посполитої. поняття «опричнина», «Смутний час», «церковний розкол», «Земський собор», «самодержавство»; • причини «Смутного часу» в Московському царстві; • особливості внутрішньої та зовнішньої політики Івана Грозного, Петра I; • відмінності між абсолютною монархією Західної Європи та самодержавством • поняття «військова спільнота», «військова держава»; • передумови і розвиток козацтва до окремого соціального стану; • поняття «козак», «зимівник», «Запорозька Січ», «військова держава»; • особливості стосунків козацтва з Кримським ханством; • місце козацтва в захисті інтересів українського суспільства наприкінці XVI – у першій половині XVII ст.;
--	--	--	--	--

				• особливості внутрішньої і зовнішньої політики Кримського ханства. Уміння: • обґрунтувати власні судження про володарів і державних діячів європейських країн (Карла V, Людовіка XIV, Фрідріха I); • охарактеризувати особливості формування абсолютних імперій у Франції, Пруссії, Іспанії. • простежити (на основі карти) утворення в західній Європі колоніальних імперій (Англія, Іспанія); • охарактеризувати внутрішню й зовнішню політику Іспанської та Англійської колоніальних імперій • розташувати в хронологічній послідовності відомості про процеси централізації влади і формування континентальних імперій (Імперії Габсбургів/ Османської); • простежити (на основі карти) утворення континентальних імперій (Імперії Габсбургів/Османської) Ставлення: • усвідомлювати обмеженість прав людини за умов абсолютизму усвідомлювати прагнення колоній до національного звільнення та створення національних держав;
--	--	--	--	---

				✎ усвідомлювати протиріччя та характер колоніальної політики держав раннього Модерного часу ✎ усвідомлювати важливість зародження демократії у державах як вияву широких прав населення в управлінні країною; ✎ визнати обмеженість шляхетської демократії та її ціннісне значення.
Розділ 3. Економіка раннього Нового часу				
27		Демографічні процеси та міграції населення.	Спілкування державною мовою	Базові знання: ✎ види і форми міграції. центри світової торгівлі, торговельні шляхи. особливості капіталістичних відносин. Розуміння: ✎ впливи міграційних процесів на економіку, культуру, довкілля, людину; ✎ поняття «міграція», «демографія», «еміграція», «імміграція», «біженці»; ✎ сутність міграції як складний суспільний процес. поняття «революція цін», «капіталізм», «торговельний капітал», «гільдія»; ✎ причини і наслідки революції цін, її вплив на подальші шляхи розвитку різних регіонів Європи, зокрема на українські землі. поняття «індустріальна революція», «урбанізація», «мануфактура», «фабрика», «механізація»; ✎ причини і наслідки появи мануфактур; ✎ необхідність механізації праці; ✎ наслідки урбанізації Уміння: ✎ встановити причини масових міграцій європейців у XVI–XVII ст.
28		«Революція цін» та її впливи на різні регіони Європи.	Компетентності в галузі природничих наук	
29		«Аграрна революція» та її впливи. «Мілітарна революція»	Інформаційно-комунікативна	
30		Капіталізм та ринкове господарство.	Культурна компетентність	
31		«Індустріальна революція». Мануфактура і фабрика.		
32		Процес урбанізації. Міста у ранній Новий час.		
33		Практична робота №3		
34		Узагальнення з розділу 3 «= Тематичний контроль		

				характеризувати зміни в житті людей різних станів, пов'язані з розширенням торгівлі. пояснити причини і наслідки індустріальної та аграрної революції; ☒ описати особливості мануфактури як виробничого підприємства; ☒ охарактеризувати процеси урбанізації Ставлення: усвідомлювати вплив міграційних та демографічних процесів на різні сторони соціально-економічного життя людства. усвідомлювати взаємопов'язаність географічного, економічного, соціального та політичного чинників суспільного життя. усвідомлювати світоглядне значення індустріальної революції.
--	--	--	--	--

Розділ 4. Суспільство і соціальні процеси раннього Нового часу

35		Процес модернізації – руйнування традиційного суспільства. Нові соціальні верстви.	Спілкування державною мовою	Базові знання: ☒ нові соціальні верстви. причини та наслідки Реформації в Німеччині, укладення Аугсбурзького релігійного миру, Берестейської унії; ☒ час релігійних воєн у Німеччині та Франції; ☒ територія поширення Реформації, культурні центри Європи раннього Нового часу. культурні центри Європи раннього Нового часу; поняття та види конфліктів; ☒ причини, територія розповсюдження Селянської війни в Німеччині; ☒ релігійні війни у Німеччині та Франції; ☒ обставини укладання Аугсбурзького релігійного
36		Козацтво – від спільноти фронтиру до нового суспільного стану.	Компетентності в галузі природничих наук	
37		Реформація в Європі. Протестантизм.	Інформаційно-комунікативна	
38		Контрреформація в Європі.	Культурна компетентність	
39		Реформація і Контрреформація у Речі Посполитій.		

40-41	Узагальнення з розділу 4 «Волинсько-Галицьке князівство («держава Романовичів»)	миру;
42	Берестейська унія та її наслідки.	✎ причини та території поширення козацьких повстань 1590-х і 1620–1630-х років;
43	Ренесанс та його впливи.	обставини ухвалення Декларації незалежності, Конституції США;
44	Ренесанс в українських землях.	✎ події козацької революції в Україні; події Тридцятилітньої війни. Війни за іспанський спадок, Північна війна;
45	Конфлікти раннього Нового часу як прояв світоглядної кризи. Селянські війни та міські повстання.	✎ Конституція Пилипа Орлика
46	Козацькі повстання.	Розуміння:
47	Революція в Нідерландах.	✎ поняття «буржуазія», «найманий працівник», «фронтір»;
48	Англійська революція та її наслідки.	✎ процеси модернізації як руйнація традиційного суспільства;
49-50	Козацька революція 1648-1657 рр. в Україні.	✎ причини і наслідки процесів модернізації;
51	Гетьманщина – козацька держава.	✎ особливості становища в суспільстві буржуазії, ресурси формування стану найманих робітників. ранній Новий час (Ранньомодерна доба) як період звільнення суспільного й культурного життя від релігійного догматизму;
52-53	Доба Руїни в українських землях.	✎ поняття «секуляризація», «Реформація», «протестантизм», «лютеранство», «кальвінізм», «Контрреформація», «релігійні війни», «орден єзуїтів», «уніатська церква», «братства»; гуманізм епохи Відродження як європейський інтелектуальний рух за вдосконалення людської природи через пізнання культурної спадщини Античності;
		✎ поняття «Високе Відродження», «Ренесанс».

54	Релігійні війни в Європі. Тридцятирічна війна.		поняття «конфлікт», «селянська війна»;
55	Війна за іспанський спадок та Північна війна.		▣ особливості різних видів конфліктів, причини їх виникнення;
56	Україна у Північній війні. І. Мазепа та П. Орлик.		▣ як проявляється світоглядна криза, як вона пов'язана з виникненням соціальних конфліктів;
57	Американська революція та утворення США.		▣ наслідки козацьких повстань 1590-х і 1620–1630-х років;
58	Практична робота №4		поняття «революція», «Конституція», «козацька революція», «Руїна»;
59	Тематичний контроль		▣ характер козацької революції 1648–1657 рр. в Україні;
			▣ передумови та наслідки утворення США;
			▣ причини та наслідки доби Руїни в українських землях
			Уміння:
			▣ характеризувати зміни в житті людей різних станів, пов'язані з поширенням мануфактур і найманої праці.
			Ставлення:
			▣ усвідомлювати ціннісне і світоглядне значення процесів модернізації;
			▣ усвідомлювати феномен козацтва як спільноти фронтиру.
			усвідомлювати принципи терпимості та толерантності до різних ідейних, релігійних течій в їх історичному вимірі.
			усвідомлювати загальнолюдське значення поширення ідей гуманізму;
			▣ усвідомлювати роль Відродження у розвитку світової культури;

				усвідомлювати зв'язок соціальних змін з виникненням соціальних конфліктів, суперечливий перетин прагнень, інтересів, поглядів окремих людей чи соціальних груп. усвідомлювати значення війн у розвитку суспільства, їх ціннісний та світоглядний виміри
Розділ 5. «Освічений абсолютизм» та зародження модерного суспільства.				
60		Ідеологія Просвітництва та її впливи.	Спілкування державною мовою	Базові знання: ▣ передумови епохи Просвітництва; ▣ хистиль та пам'ятки епохи бароко та класицизму; ▣ основні риси бароко та класицизму; ▣ особливості українського козацького бароко. характерні риси епохи Просвітництва. реформи Марії Терези, Йосипа II (Австрійська імперія), Катерини II (Російська імперія), Фрідріха II (Пруссія); ▣ ідея «добре впорядкованої держави». політичні процеси у Гетьманщині й на Запоріжжі у 1725– 1783 рр.; ▣ обставини утворення Першої і Другої Малоросійських колегій, Правління Гетьманського уряду, ліквідації Запорозької Січі; ▣ етапи інкорпорації Української козацької держави до Російської імперії; ▣ процес поділів Речі Посполитої; ▣ територіальні зміни внаслідок поділів Речі Посполитої;
61		Епоха бароко та класицизму.	Компетентності в галузі природничих наук	
62		Європейські світоглядні впливи на Україну.	Інформаційно-комунікативна	
63		«Освічений абсолютизм» в Австрійській імперії та Пруському королівстві.	Культурна компетентність	
64		Російська імперія – «освічене самодержавство».		
65-66		Інкорпорація Української козацької держави до Російської імперії.		
67		Криза Речі Посполитої у XVIII ст.		
68		Правобережна Україна у XVIII ст.		

69		Поділи Речі Посполитої та зміна мапи Європи.		внутрішні й зовнішні чинники, які вплинули на поділи Речі Посполитої; Розуміння: поняття «Просвітництво», «енциклопедисти», «класицизм»; Просвітництво як Доба Розуму, коли утверджувалася віра в силу знань і можливість розумного облаштування суспільного життя; основні ідеї розподілу влади, громадянського суспільства та правової держави. поняття «бароко», «класицизм», «козацьке бароко»; бароко як усвідомлення людиною Ранньомодерної доби складності, багатоманітності та мінливості світу; особливості співіснування стилів бароко та класицизм; поняття «освічений абсолютизм»; сутність ідеї «добре впорядкованої держави»; особливості здійснення політики «освіченого абсолютизму» в Австрійській імперії, Пруссії, Російській імперії. поняття «інкорпорація», «маніфест», «резидент»; причини посилення процесів інкорпорації козацьких автономій до складу Російської імперії; наслідки політики російської влади (Петра II, Катерини II) для українських земель. поняття «конфедерація»; вплив поділів Речі Посполитої на зміни
70		Практична робота		
71		Тематичний контроль		

				геополітичної ситуації в Європі; ▣ причини послаблення та поділів Речі Посполитої; ▣ спроби реформ у Речі Посполитій та причини їх поразки; ▣ причини поразки повстання під проводом Т. Костюшка; ▣ «український фактор» у занепаді та ліквідації Речі Посполитої. Уміння: ▣ розташувати в хронологічній послідовності відомості про добу Просвітництва; ▣ визначити зміни в повсякденному житті європейців протягом XVIII ст., які стали наслідком поширення ідей Просвітництва. розпізнавати пам'ятки бароко та класицизму; ▣ охарактеризувати стилі бароко та класицизм; ▣ розпізнавати пам'ятки козацького бароко. встановити причини і наслідки реформ: Марії-Терезії та Йосифа II (Австрійська монархія), зокрема для українських теренів, Фрідріха II (Пруссія), Катерини II (Російська імперія); ▣ пояснити ідею «добре впорядкованої держави»; ▣ охарактеризувати етапи інкорпорації козацьких автономій до складу Російської імперії, вказати особливості кожного етапу; ▣ охарактеризувати діяльність Першої і Другої Малоросійських колегій, Правління Гетьманського
--	--	--	--	---

				уряду та її наслідки для українських земель; ✎ висловити власні судження про гетьманування Д. Апостола, К. Розумовського; ✎ вказувати причини і наслідки ліквідації Запорозької Січі; розташувати в хронологічній послідовності відомості про три поділи Речі Посполитої; ✎ вказувати на карті територіальні зміни внаслідок поділів Речі Посполитої; ✎ охарактеризувати внутрішньополітичне і зовнішньополітичне становище Речі Посполитої у XVIII ст. Ставлення: ✎ усвідомлювати цінності конституційного оформлення прав людини, ідей розподілу влади, громадянського суспільства та правової держави в ході історичних подій Ранньомодерної доби; усвідомлювати бажання насолоджуватись дарунками життя, мистецтва і природи, які людина виявляла у мистецьких та архітектурних стилях; ✎ усвідомлювати важливість свободи вибору — необмеженість власного, суб'єктивного трактування історичних форм; усвідомлювати революційність ідей «освіченого абсолютизму», його вплив на формування національних держав та їх закріплення на геополітичній арені;
--	--	--	--	--

				усвідомлювати вади демократії й небезпеки, що існують для неї з боку авторитарних сил.
Роздыл VI. Повсякденне життя людей Ранньомодерної доби.				
72		Побут сільського населення.	Спілкування державною мовою	Базові знання: ❑ риси повсякденного життя села Ранньомодерної доби. риси повсякденного життя міста Ранньомодерної доби; риси повсякденного життя елітних верств суспільства Ранньомодерної доби формування сучасного світського світогляду; ❑ особливості розвитку ранньомодерної освіти. Розуміння: ❑ основні фактори, що визначали повсякдення; ❑ місце жителів села Ранньомодерної доби та характер прав селянина в ранньомодерному суспільстві; ❑ зв'язок між всіма станами суспільства. місце жителів села Ранньомодерної доби та характер прав селянина в ранньомодерному суспільстві; ❑ зв'язок між всіма станами суспільства. місце еліти Ранньомодерної доби та їх роль в управлінні державою в ранньомодерному суспільстві; ❑ зв'язок між всіма станами суспільства, їх нерівноправне становище; місце освіти і виховання у становленні ранньомодерного суспільства;
73		Духовний світ селянина.	Компетентності в галузі природничих наук	
74		Особливості повсякдення українських селян.		
75		Повсякдення міського населення	Інформаційно-комунікативна	
76		Духовний світ містянина		
77		Особливості українського міста.	Культурна компетентність	
78		Побут елітних верств населення.		
79		Духовний світ еліти.		
80		Повсякдення української еліти. Козацьке повсякдення.		
81		Жінки і діти у ранній Новий час.		

82		Освіта і виховання у місті та на селі. Елітарна освіта.		❏ вплив виховання на розвиток суспільства та формування світогляду Уміння: ❏ охарактеризувати місце селянства в суспільстві Ранньомодерної доби. охарактеризувати місце міщанства в суспільстві Ранньомодерної доби. охарактеризувати місце еліти в суспільстві Ранньомодерної доби; охарактеризувати місце освіти і виховання у формуванні ранньомодерного суспільства/світогляду; ❏ визначати особливості виховання і освіти Ранньомодерної доби. Ставлення: ❏ усвідомлювати важливість духовних і матеріальних здобутків людства Ранньомодерної доби для подальшого суспільного розвитку; усвідомлювати важливість духовних і матеріальних здобутків людства Ранньомодерної доби для подальшого суспільного розвитку; усвідомлювати важливість духовних і матеріальних здобутків людства Ранньомодерної доби для подальшого суспільного розвитку; усвідомлювати важливість освіти та виховання для розвитку суспільства; ❏ усвідомлювати особливості соціальної несправедливості, обмеженість прав людини у Ранньомодерну добу.
83		Освіта і виховання у ранньомодерній Україні.		
84		«Світоглядна революція».		
85		Практична робота №6		
86		Узагальнення.		
87		Тематичний контроль.		
		Узагальнення за курсом		

--	--	--	--	--